

Nepředmětnost a subjekt

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2005](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2005](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 3. 3. 2005

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 3. 3. 2005

Nepředmětnost a subjekt

Každý subjekt je strukturovanou událostí, která je schopna se vztahovat k sobě. Jakožto událost je subjekt děním, probíhajícím v čase (přesněji řečeno: v několika časech). Toto dění neprobíhá po etapách (byť sebekratších), nýbrž jako celek. (To znamená, že pohled, jemuž jsme při pozorování dějů a procesů uvykli, je vlastně matoucí či zmatený, neboť to vskutku vypadá, jako by šlo o přesně popsateľný postup změn.) Událost se totiž v každém okamžiku svého událostního dění děje celá, tj. od samého počátku již také končí, a až do posledního konce také ještě začíná. O událost vcelku můžeme hovořit jako o subjektu, ale zároveň je subjekt něčím, co je celé události vlastní a čemu je celá událost vlastní (platí tedy oboustranné přivlastnění). Proto můžeme také hovořit o subjektu události, nejen o subjektu jakožto události. Protože nám jde o bližší ohledání toho, čemu u subjektu resp. u události budeme říkat (máme říkat) „nepředmětnost“, musíme se nejprve soustředit na nepředmětnou stránku události jako na to, co nemůže (nesmí) být zpředmětnováno (což ještě vůbec neznamena, že se to nemůže „zpředmětnovat“ samo, což je samostatné téma), tj. chápáno jako předmětné. Subjekt je „reálný“, pokud – jakožto událost vcelku – má „reálnou“, věcnou, event. předmětnou stránku. Subjekt má tuto předmětnou stránku ovšem jen jakožto celek události, zatímco tehdy, když uvažujeme subjekt jakožto subjekt události, žádnou předmětnost mu připisovat nemůžeme. Subjekt jakožto subjekt určité události je nepředmětný, je protívou předmětnost: subjekt je ex definitione non-objekt a tedy nepředmětnost. Tento zvláštní paradox je třeba maximálně prosvětlit, aby bylo zřejmé, že nejde o paralogismus. Subjekt totiž není ani žádnou původní skutečností, ani složkou nějaké původní skutečnosti, nýbrž je to poměrně komplikovaný útvar, neboť musí být nejen vytvořen, ale dokonce vždy znovu a nově utvářen, obnovován, ale zároveň vytvářen spolu s návratem k tomu, co už bylo – v jeho „minulosti“ vytvořeno. Subjekt není jen sám nepředmětný, ale představuje jakýsi obnovovaný návrat k „ryzí nepředmětnosti“, bez níž by žádná „relativní“ nepředmětnost nebyla vůbec možná. Událost má svůj nepředmětný počátek (každá pravé událost se začíná dít tak, že nejprve vůbec není a teprve se začíná stávat); ale tím, jak se událost začíná dít, začíná se také odpoutávat od svého nepředmětného zdroje. Jen událost, která je schopna se k sobě samé jakýmsi způsobem vracet a ustavovat i znovuustavovat svůj subjekt, se jakožto subjekt může jakoby vystavit ryzí nepředmětnosti, takže v novém setkání s ní může nabýt schopnosti modifikovat další svůj průběh (totiž jakožto celku události.) Ryzí nepředmětnost může startovat nějaké události (tj. přecházet z „ničeho“ v „něco“) jen velmi jednoduchým, „primordiálním“ způsobem; vyšší úrovně se pro její „přícházení“ otvírají jen prostřednictvím „subjektů“, které si každá událost musí ustavovat (spoluustavovat) sama – v „odpovědné poslušnosti“ nepředmětných výzev ze strany ryzí nepředmětnosti.

(Písek, 050303–1.)